

4. Vnější vztahy

Celkový meziroční nárůst vývozu od začátku roku byl poměrně slabý. Výsledky zlepšilo jen 3. čtvrtletí.

Celková hodnota vývozu zboží v 1. až 3. čtvrtletí 2018 dosáhla 2 683,1 mld. korun¹. Dynamika letošního prvního pololetí ve srovnání s mimořádně úspěšným rokem 2017 zaostávala. Hodnota vývozu zboží se tak za první tři čtvrtletí meziročně navýšila jen mírně (54,6 mld., 2,1 %). Samotný 3. kvartál byl z hlediska vývozu úspěšnější než ty předchozí. Celková hodnota exportu zboží činila 860,4 mld. korun a zvýšila se meziročně o 46,6 mld. (5,7 %).

Oslabil vývoz do sousedních zemí. Klíčová byla stagnace vývozu do Německa.

Vývoz do zemí Evropské unie se od začátku roku meziročně zvýšil o 45,3 mld. korun (2,1 %). Podobnou dynamiku měl i export do zemí mimo Unii (nárůst o 9,0 mld., 2,1 %). Oba údaje ovlivnila především slabší první polovina roku. V samotném 3. čtvrtletí se vývoz do EU meziročně zvýšil o 4,7 % a mimo Unii dokonce o 10,8 % (tuto hodnotu však výrazně ovlivnila i nižší srovnávací základna). Vývozní dynamika oslabil zejména kvůli obchodu s našimi nejbližšími partnery. Hodnota exportu do Německa za 1. až 3. čtvrtletí meziročně vzrostla jen o 0,1 %. Slabý růst vykázal i vývoz na Slovensko (0,4 %). Výrazně oslabil přírůstek hodnoty vývozu do Rakouska (2,5 %), slabší, i když stále solidní byl přírůstek u Polska (3,7 %). Naopak pokračuje výrazná dynamika vývozu do Nizozemska (13,0 % za 1. až 3. čtvrtletí). Pokles ve stejném období nastal u exportu do Velké Británie (-4,6 %). Zde se jedná o dlouhodobější jev – meziroční snížení trvá již čtyři čtvrtletí. Růst vývozu do mimounijních destinací podpořil hlavně přírůstek exportu do Ruska ve výši 4,9 mld. korun (9,5 %).

Vývoz motorových vozidel klesl. Naopak pokračuje dynamický růst u počítačů, elektronických a optických přístrojů.

Od počátku roku meziročně klesal vývoz motorových vozidel, která tvoří páteř českého exportu. Během 1. až 3. čtvrtletí se zde vývoz snížil o 27,9 mld. korun (3,7 %). Naopak u počítačů, elektronických a optických přístrojů již od minulého roku pozorujeme mohutný meziroční nárůst, který letos pokračoval. Během 1. až 3. čtvrtletí tak přírůstek činil 45,6 mld. korun (18,7 %). U ostatních důležitých artiklů růst oslabil, ale zůstal kladný. Vývoz strojů a zařízení za 1. až 3. kvartál vzrostl o 6,7 mld. korun (2,3 %), u elektrických zařízení došlo ve stejném období k nárůstu o 9,2 mld. korun (4,1 %). Silný byl růst vývozu základních kovů (9,0 mld. korun, 8,5 %).

Dovoz rostl silněji než vývoz. Výrazně rostl dovoz z Číny.

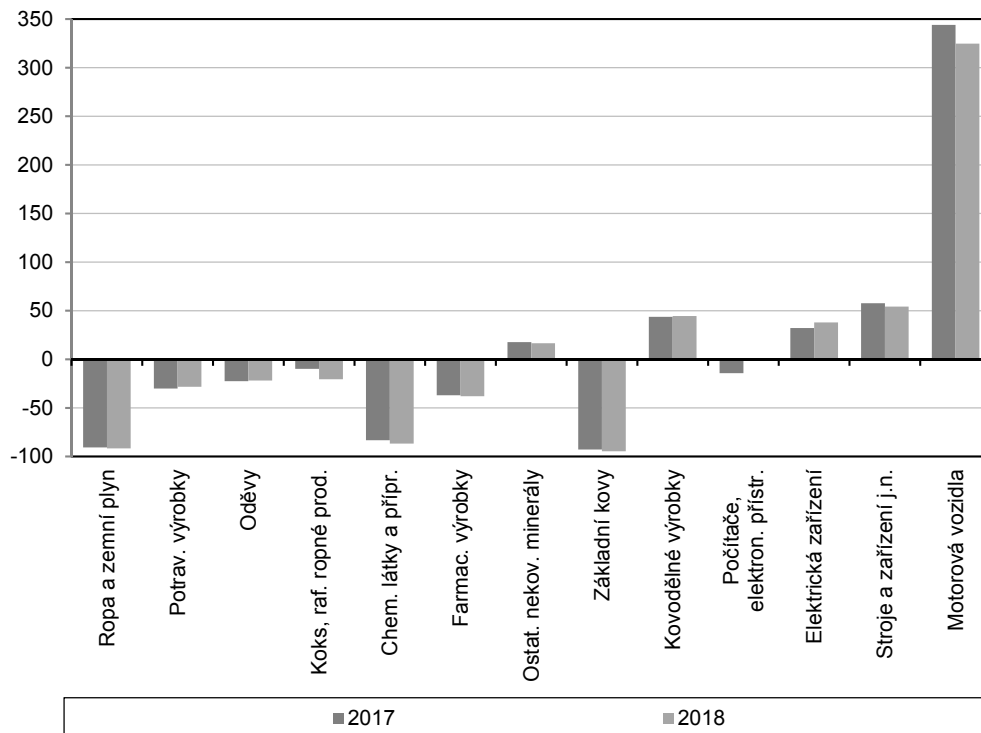
Hodnota dovozu zboží v 1. až 3. čtvrtletí dosáhla 2 572,6 mld. korun. To je o 90,9 mld. (3,7 %) více než ve stejném období minulého roku. Podobně jako u exportu i meziroční dynamika dovozu byla slabší v 1. pololetí. Ve 3. čtvrtletí však meziroční nárůst činil 63,1 mld. korun (8,0 %) a výsledná hodnota importu dosáhla 855,3 mld. korun. Import dynamiku exportu překonal především díky dovozu ze zemí mimo EU. Jeho hodnota se za 1. až 3. čtvrtletí zvýšila o 52,9 mld. korun (6,9 %). Dovoz z EU rostl méně výrazně (2,3 %). Ve 3. čtvrtletí skokově narostl dovoz z Číny (17,1 mld., 21,8 %), což ovlivnilo právě mimounijní statistiky. U zemí EU lze vyzdvihnout nárůst dovozu z Francie o 6,2 % (1,6 mld. korun) ve 3. čtvrtletí (celkem od začátku roku 7,6 %, 6,1 mld.). Stagnoval však import z Německa (0,8 % za 1. až 3. čtvrtletí), což ve výsledku tlumilo celkovou dynamiku. K růstu dovozu výrazně přispěly počítače, elektronické a optické přístroje (meziroční přírůstek 31,0 mld. korun od počátku roku, 12,0 %, lze spojit s nárůstem dovozu z Číny) a rovněž koks a rafinované ropné výrobky (nárůst během 1. až 3. čtvrtletí o 12,0 mld. korun, 31,9 %). Od počátku roku meziročně poklesl dovoz motorových vozidel (-8,7 mld. korun, -2,1 %). Na druhé straně dovoz ostatních dopravních prostředků se zvýšil o 11,2 mld. korun (41,3 %). Lze však předpokládat, že jde zčásti o jednorázový nárůst způsobený nárazovými nákupy v domácí ekonomice.

¹ Údaje statistiky zahraničního obchodu v národním pojetí v nominálním vyjádření zahrnující pouze obchod se zbožím. Hodnota vývozu je zachycena v cenách FOB, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou na hranice ČR. Dovoz uvedený níže v této kapitole je v cenách CIF, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou v zahraničí na hranice ČR. Data jsou platná k 7. 12. 2018.

Bilance zahraničního obchodu zůstala v přebytku. Ten však mimo jiné zásluhou obchodu s motorovými vozidly klesl.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím zůstala v 1. až 3. čtvrtletí v přebytku 110,5 mld. korun. To je však o 36,3 mld. méně než ve stejném období roku 2017. Redukce tradičních přebytků probíhala v průběhu celého roku. Ve 3. čtvrtletí bylo snížení nejvýraznější. Přbytek klesl o 16,5 mld. korun na 5,2 mld. Za dané čtvrtletí jde o nejhorší výsledek od roku 2011. Pokles přebytku lze přičíst zejména prohloubení deficitu obchodu se zeměmi mimo EU od začátku roku o 43,9 mld. korun. Tradiční přbytek obchodu s EU se za stejné období zvýšil jen o 6,8 mld. korun a napomohlo tomu 3. čtvrtletí, ve kterém došlo k navýšení o 15,7 mld. (v 1. i 2. čtvrtletí přbytek klesal). Výše zmíněný nárůst dovozu z Číny se projevil i prohloubením deficitu bilance o 23,9 mld. korun. Snížil se přbytek obchodu s Německem (-5,0 mld. korun). Nejvýrazněji se zvýšil přbytek obchodu s Nizozemskem (+9,3 mld.). Výrazný pokles přebytku proběhl u motorových vozidel (-19,1 mld. korun), ostatních dopravních prostředků (-10,9 mld., obchod se zde propadl do deficitu) a také u strojů a zařízení (-3,5 mld.). Prohloubil se deficit obchodu s koksem a rafinovanými ropnými výrobky o 10,7 mld. korun. Pokles vývozu vedl k prohloubení deficitu obchodu s produkty zemědělství a myslivosti o 4,3 mld. korun. Přbytek obchodu si udržely počítače, elektronické a optické přístroje, které se v předchozím čtvrtletí vymanily z tradičního deficitu. Za 1. až 3. čtvrtletí se přbytek meziročně zvýšil o 14,7 mld. korun.

Graf č. 10 Bilance zahraničního obchodu* ve statistice zahraničního obchodu (kumulace 1. až 3. čtvrtletí, v mld. korun, vybrané oddíly klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ
*v národním pojetí

Přbytek běžného účtu platební bilance se snížil.

Z údajů ČNB vyplývá, že přbytek běžného účtu platební bilance od počátku roku dosáhl 19,0 mld. korun a meziročně se značně snížil. Propad je z velké části dán poklesem přebytku obchodu se zbožím a službami. Zvýraznil se i čistý odliv prvotních důchodů. Prohloubil se totiž čistý odliv důchodů z investic (o 14,8 mld.) a zároveň se zmínil čistý příliv náhrad zaměstnancům (5,3 mld. korun). Na kapitálovém účtu došlo k nárůstu příjmů o 5,1 mld. korun, přírůstek výdajů 17,8 mld. však vedl k propadu salda o 12,7 mld. korun.

